

GUNDESTRUP MØLLE, GUNDESTRUPVEJ 12, 5762 VESTER SKERNINGE

Indsigelse mod planen om etablering af faunapassage i Hundstrup å ved Gundestrup Mølle i Svendborg kommune.

Herved fremsendes lodsejernes indsigelse mod alle projektforslagets 3 scenarier samt kommentarer til Svendborg kommunes forundersøgelse.

07-09-2014

Udfærdiget af:

Kim Rasmussen, Åbyvej 58, 5762 Vester Skerninge
Birger Jensen, Åbyvej 47, 5762 Vester Skerninge.
Kurt Jensen, Fåborgvej 452, 5600 Fåborg. (Ejer)

Gundestrup den 7. september 2014.

Til Svendborg kommune

Svendborgvej 135,

5762 Vester Skerninge

Att. Marianne Wedderkopp.

Lodsejeres kommentarer til rapporten vedr. etablering af Faunapassage i Hundstrup å forbi Gundestrup Mølle samt indsigelse mod samtlige 3 forslag.

Hermed skal på det kraftigste gøres indsigelse mod Svendborg kommunes forslag og plan for at nedlægge hele eller dele af Gundestrup Mølles mølleanlæg.

Vi finder ikke, at de kulturhistoriske værdier, der ligger netop i dette 600 år gamle mølleanlæg, tilgodeses i nogen af de 3 skitserede forslag. Vi finder ligeledes, at kommunen med fremsendelse af de tre forslag sidder ministerens udmeldinger om, at kommunerne skal sikre netop de kulturhistoriske værdier, overhørig.

Det egentlige formål med dette meget omfangsrige projekt står ikke klart. Projektet er udsprunget af vandplan 1, hvis formål er sikre god vandkvalitet i vandløb, søer og i kystvandene. Men ud fra rapporten fremgår nu, at formålet er at skaffe kontinuitet i vandløbet, så der bl. a. er fuldstændig fri passage for vandinsekter og fisk.

Kommunen har i den indledende fase ved fremlæggelse af forslag omkring fjernelse af spærringer jfr. vandplan 1 fremført, at formålet har været hensynet til ørreders mulighed for vandring i vandløbet. Vi finder, at hensynet til ørreder ikke er en del af vandplan 1, hvilket kommunen da også efterfølgende har givet os ret i.

Det skal videre præciseres, at netop Hundstrup Å på strækningen både opstrøms og nedstrøms Gundestrup Mølle har faunaklasse 7 målt efter DFI. Den højeste opnåelige. Hvis hensynet til fisk alligevel inddrages, skal det ligeledes præciseres, at også på dette parameter ligger Hundstrup Å på strækning højt. Klasse 7 nedstrøms og klasse 6 opstrøms mølleanlægget. Derfor finder vi heller ikke, at der med hensynet til fisks vandring kan argumenteres for en nedlæggelse af hele eller dele af mølleanlægget. Med hensynet til planteindekset ligger strækningen lavt. Dette er ikke et udtryk for, at vandløbet ikke er ok, men udelukkende et udtryk for, at vandløbet på strækningen både opstrøms og nedstrøms mølleanlægget er skyggepåvirket af træer/skov.

D.v.s. vandløbet allerede nu til fulde lever op til målsætningen i vandplanerne. Vi, der har boet langs vandløbet gennem en del år, kan se, hvordan vandløbets tilstand er højnet i takt med den reducerede tilførsel af spildevand.

Kommentarer til rapporten/forundersøgelsen:

Pkt. 3.2: Projektområdet, landskabeligt og historisk

Her er indskrevet et lille uddrag Svendborg Museums kommentarer til projektet vedr. den historiske del. Det havde været betimeligt, hvis også museets samlede konklusion havde været beskrevet i rapporten.

Derfor gengives den her:

”Gundestrup Mølle rummer væsentlige kulturhistoriske interesser og er en typisk repræsentant for de større fynske vandmøller. Den vidner ikke alene om møllens betydning i det ældre landbrugssamfund, men turbinehuset fra 1941 fortæller også om vilkårene under Besættelsen.

Der er tale om et enestående helstøbt kulturmiljø med lang kontinuitet i udnyttelsen af vandkraften. Bygninger til gårdens landbrug er stærkt ombyggede, men mølleanlægget med turbinehus, stuehus og kornlade er velbevarede.

Enhver større ændring af mølledam, opstemning, sluser og åforløb vil true de kulturhistoriske værdier på stedet”.

Vi vælger at tro, at det er en forglemmelse, at museets anbefaling/konklusion ikke er indskrevet i rapporten frem for at tro, at det er en bevidst handling.

Pkt. 3.6: Tekniske anlæg.

Her beskrives en teoretisk beregning af turbinens vandbehov. Her er indregnet en stemmehøjde på 2,5. Den faktuelle stemmehøjde ved turbinen er 4 meter. Når der i rapporten anføres et krav til en bestemt vandmængde til driften af turbinen, bør det hvile på et faktisk rigtigt grundlag. En metode kunne have været ved fuld turbinedrift at have målt vandhastigheden og dimissionerne på selve indløbet til turbinen.

Pkt. 3.8.2: Plangrundlag m.v.

Her henvises til Vandrammedirektivet. Her anføres ikke målet anført i VRD: ”Som udgangspunkt skal de europæiske vandområde: ”Det senest ved udgangen af 2015 have opnået god økologisk tilstand”.

Det anføres ligeledes under samme punkt, at betingelsen jfr. VRD for opnåelse af god økologisk tilstand forudsætter, at der er sammenhæng (kontinuitet) i vandløbets forløb, så faunaen frit kan vandre og sprede sig.

Det har for os ikke være muligt i VRD at finde bestemmelser, der underbygger rapportens påstande om kravet til fuldstændig fri passage.

Og igen skal fastslås, at der for vandløbsstrækningen både opstrøms og nedstrøms er målopfyldelse.

Pkt. 3.8.6: Drikkevandsboringer.

Mangelfulde oplysninger. Der er drikkevandsboringer på adressen, Gundestrupvej 12 og 14. Åbyvej 47 umiddelbart nord for mølledammen.

Pkt. 3.8.7: Jordforurening.

Her beskrives, at der i opstemningen er tilbageholdt lettere forurenede slam, der er aflejret over tid. Der er jfr. rapporten taget prøver af dette slam for flere forskellige stoffer, og der er konstateret forurening. Men der er ikke taget prøver for N og P, som ellers er de stoffer, der påstås påvirker vandmiljøet negativt.

Der er jfr. rapporten ej heller lavet en vurdering af hvilken positiv indvirkning opstemningen har med hensyn til netop at tilbageholde disse miljøfremmede stoffer, der ved nedlæggelse vil blive ført direkte ud i havmiljøet. Ej heller hvilke positive effekter opstemningen har med hensyn til iltningen af vandet.

Pkt. 3.9.2: Fisk.

I rapporten anføres her, at der i 2008 er registreret naturlig yngel og ørred opstrøms Gundestrup Mølle. Ligeledes anføres, at der fra tilløbet fra Hørup Å (Ca. 2 km opstrøms Gundestrup Mølle) og nedstrøms findes en pæn bestand af yngel. Det er altså allerede dokumenteret, at der er masser af fisk i vandløbet opstrøms Gundestrup Mølle.

Det anføres, at ynglen primært stammer fra bækørreder. Hvad bygger rapporten sin viden på, og hvad er forskellen på yngel fra bækørreder og havørreder? Altså hvordan ser man forskel på ynglen fra hhv. bæk- og havørreder?

Hvilken viden ligger bag rapportens påstand om, at det kun er undtagelsesvis, at ørreder passerer Gundestrup Mølle?

Vi, der bor langs vandløbet, har set, hvordan ørrederne i større tal springer op i strømmen og ind i mølledammen om efteråret, hvor ørrederne vandrer op i vandløbene for at gyde.

Pkt. 4.3: Broer

Her beskrives hvilke broer, der skal bygges og at frislusen i alle 3 forslag fjernes. Der er ikke i projektet anført/indtænkt den nødvendige bro til arbejdskørsel hen over det nye åforløb og til skovområdet nord for ca. st. 6,4. Prisen for en sådan bro bør indarbejdes i projektet/beregningerne.

Pkt. 4.7.1: Turbinedrift scenarie 3.

Her beskrives, at det vil være muligt at udnytte turbinens fulde effektivitet i 3 timer. Det er ikke rigtigt. Hvis det i teorien forudsættes, at vandspejlet er som nu, vil turbinen kun kunne køre effektivt i kort tid, idet vandspejlet hurtigt vil falde. Det er forskellen på vandspejlshøjden i mølledammen og i det bagvedliggende vandløb, der er afgørende for effektiviteten. Endvidere skal det fastslås, at indløbet til turbinen kun er 75 cm dybt, så volumeberegningen af mølledammen til brug for turbinen ud fra en vanddybde på 1,5 meter er også forkert. En sænkning af vandspejlet på 30-40 cm vil reducere turbinens effektivitet til stort set nul, idet vandføringen i indløbet så vil være væsentlig reduceret. Den i rapporten angivet beregning af effektiv turbinedrift i dette scenarie er således forkert.

Pkt. 5.2: Afvandingsmæssige forhold.

Her anføres, at engen øst for mølledammen er relativ fugtig. Dette er i strid med sandheden, da engen er veldrænet med afløb nedstrøms opstemningen. Fremgår også af det vedlagte drænkort. Engen anvendes til intensiv afgræsning/høslet.

Generel kommentarer:

Vi kan på ingen måde give tilladelse til nogle af de foreslåede scenarier.

Alle 3 forslag indebærer, at en del af mølleanlægget nedlægges, idet sluseanlægget jfr. forslagene fjernes, og der etableres en ny bro. Det vil stride både mod vandløbslovens bestemmelser om forbud mod ødelæggelse af kulturarven og mod Svendborg museums konklusion, samt ministerens henstilling til kommunerne.

Forslag 1: forslaget er det mest omfattende og ødelæggende for kulturarven med risiko for skade på øvrige bygninger.

Forslag 2: Der foreslås en delingsstemmeværk ca. 600 meter opstrøms mølleanlægget. Enhver, der har bare et minimum af indsigt i mølledrift, ved, at et sådant fjernliggende stemmeanlæg er svært at tilse og rense. D.v.s. at mølledriften bliver praktisk taget umulig. Ligeledes fjernes ½ delen af vandføringen til mølleanlægget, der således bliver urentabelt at drive.

Forslag 3: Her foreslås at hele vandløbet lægges om og uden om mølledammen, samt at mølledammen så kun tilføres vand fra et tilløb fra Eskebjerg samt en ny rende, der skal graves gennem et beskyttet § 3

området. Det vurderes i rapporten, at det vil have en positiv effekt på tilstanden i mølledammen. Det kan undre.

Fakta er, at tilløbet som der henvises til fra renden fra Eskebjerg stort set er tørlagt hele sommeren. Vandmængden herfra er på øvrige tidspunkter meget lille. Det skal bemærkes, at tilløbet fra Eskebjerg rent faktisk overrisler engarealet nord for st. 6.7. Den i rapporten nævnte teoretiske vandtilførsel til mølledammen fra netop Eskebjerg forkert. Det kan bevises ved, at renden i sommertid som nævnt er tørlagt.

Der findes i rapportens pkt. 5.4.4.1 en konstatering af, at vandspejlet i dette scenarie opretholdes netop ved vandtilførsel tilløbet fra Eskebjerg, og at der ikke vil være risiko for skade på staldbygningerne!!

Fakta er, at dette forslag vil betyde, at hele mølledammen med omliggende § 3 områder om sommeren vil tørre totalt ud.

Det vil i scenarie 3 medføre samme risiko for bygninger som i scenarie 1. En ny rende nedstrøms side af engarealet på matrikel nr. 4 og på nordlige side af åen opstrøms fra ca. st. 6.6 langs vil på ingen måde give den mængde vand, der kræves blot for at bibeholde vandstanden i mølledammen. Igen mangles en beregning / måling af hvor meget vand der løber fra Eskebjerg og ind i vådområdet og hvor meget vand, der vil være i overskud herfra. Rapportens påstand om, at der ved scenarie vil sikres et uændret vandspejlshøjde i mølledammen, er således udokumenteret og direkte forkert.

Fælles for scenarie 2 og 3 er, at det vådengsprojekt, som Fyns Amt har etableret i st. 6,5 – 6.6 vil blive ødelagt.

Der savnes tillige en saglig vurdering af, hvilke naturmæssige tab en fjernelse af mølledammen vil forårsage i hele projektområdet. En konstatering af, at det kun vil gå ud over guldsmede og andefugle virker meget overfladisk. Det unikke plante – dyre- og fugleliv, der rent faktisk er opstrøms mølleanlægget, vil ved scenarie 1 og 3 lide store tab/skade.

Konklusion:

Det skal gentages, at i alle tre projektforslag vil der ske skade på kulturarven.

Vedr. projekt 1 vil mølleanlægget ødelægges helt.

Vedr. projektforslag 2 vil mølledriften blive minimeret, og daglige drift vil være nærmest umulig at opretholde.

Vedr. projektforslag 3 vil vandtilførslen være nærmest ikke eksisterende og mølleområdet vil udtørre.

Et reelt formål med dette projekt, der vil destruere et 600 år gammelt mølleanlæg, som er et af de eneste tilbageværende mølleanlæg i drift, er ikke eksisterende og Svendborg kommunens ønske/forslag bør ikke efterkommes.

Vi kan og vil ikke på nogen måde acceptere, at nogle af disse forslag gennemføres.

Gundestrup den 7. september 2014.

Det skal videre oplyses, at hvis et af de 3 forslag trods alt bliver gennemtruffet, vil der blive rejst erstatningskrav for tab af vand til turbinedrift. Kravet er ikke endelig opgjort, men vil ligge på over 1 mio. kr.

Samtidig skal det bemærkes, at vi sætter en ære i at mølleanlægget passes og vedligeholdes. Det vil blive anderledes, hvis der ikke ved driften af anlægget kan hentes et afkast, som kan være med til at bære omkostningerne herfor.

Kim Søgaard Rasmussen

Kurt Jensen

Birger Jensen